

Fyrmastbarken Abraham Rydberg (1929-1942)

SKEPPSORDER

FÖR

BESÄTTNINGEN

RYDBERGSGASTARNA

Ship's orders for the Rydberg Crew

Årg. 93	Redaktion	Ansvarig utgivare	Augusti
Nr 3	Johnny Lund	Sten Gattberg	2025
	Lars Bergman		

KAPTEN HAR ORDET

Gastar!

Ett stort tack till Bo Johansson som nu lämnat Befälet efter nära 20 års tjänst, först som 3. Styrman och sedan som 1. Styrman. Bosse har varit en ovärderlig tillgång i alla upptänkliga situationer – ett verkligt stöd till Kaptenen.

Första söndagen i maj var sig lik för fjärde gången! Med viss tvekan och med musikernas samtycke genomfördes Mönstringsceremonin på Nya Djurgårdsvarvet i närvaro av Gastar och gäster. Flottans Musikkårs Kamratförening i Stockholm underhöll och ledde våra sånger.

I närvaro av 22 Gastar och 10 medföljande befordrades sju Jubelgastar och för tre avlidna Gastar hölls en tyst minut. Sju nypåmönstrade Gastar hälsades välkomna. Kapten läste ”Sjömans mönstring” och vår Kaplan Bo Lindberg höll korum.

Årsmötet hölls, loggboken föredrogs och godkändes, Tallyman lämnade godkänt för Skeppskassan och Besättningen gav Befälet ansvarsfrihet. Mönstringsavgiften beslutades höjas till 350: - (175: - för juniorer) för kommande år. Främst är det ökade portokostnader för *Skeppsorder*. Nu föreligger förslag att minska antalet nummer till tre per år. Befälet har nu uppdrag att

finna lämplig form och återkomma. Även övergång till digital utgivning diskuterades och skall redovisas.
Befälet omvaldes utom 1:e Styrman Bo Johansson som på grund av sjukdom undanbett sig omval. Till ny 1:e Styrman valdes Matrosen Nils ”Nicke” Larsson.

Vid studentavslutningen på Öckerö representerades vi av Jubelgastarna Ragnar Westblad och Gunnar Tholander som överlämnade en sjömanskniv till *Rebecca Borg***.** Vid Marina Lärroverkets avslutning överlämnade 1:e Styrman Nils Larsson sjömanskniven till *Nora Elinghem.*

Jag hoppas att Ni fått den uppladdning alla behöver inför vinterhalvåret och sluter upp till våra Backlagsträffar.
Vi ser fram mot att åter följa våra vinterseglare under deras utbildningsseglingar i varmare farvatten. Skonerten *Gladan*, barken *Gunilla* och skonaren *Älva* för traditionerna vidare.

Till vårt stöd och sammanhållning har vi *Skeppsorder* som vi fortsätter distribuera i pappersformat och dessutom digitalt. På vår hemsida www.rydbergsgastar.se återfinns samtliga nummer bakåt till 2007.

Vår redaktör Johnny Lund efterlyser Gastarnas underlag för den fortsatta utgivningen.

Några Gastar har ännu inte erlagt mönstringsavgiften 2025. Känns det trots det verkligen bra att läsa Skeppsorder? Eller har Du bara glömt att betala? Anmäl annars att Du vill mönstra av.
Det är viktigt att alla Gastar betalar mönstringsavgiften 250 kr på pg 5 50 66-5! Från 2026 är mönstringsavgiften 350 kr.

REKRYTERA MERA! – uppmanas Gastarna göra. Nästa generation är efterfrågad!

Sten Gattberg

Från årsmönstringen

”Anförande” och ”Loggbok” skulle ha framförts vid Årsmönstringen men lästes inte upp. Nu presenteras dessa för alla Gastars information.

Kaptens anförande 4 maj 2025

För fjärde gången välkomna till Årsmönstringen på Nya Djurgårdsvarvet. Med det kan vi säga att det är tradition som ersättning för vårt ursprung på Alberget. Närheten dit och den maritima miljön talar sitt eget språk.

Det hela började 1849 då Stiftelsen införskaffade briggen *Carl Johan* för utbildning. 1882 flyttade man in i den nyinköpta fastigheten på Alberget. Där höll utbildningen till, liksom att skolskeppet vinterförlades dit, fram till 1929.

Utbildningen flyttades då ombord i 4m-barken *Abraham Rydberg* som seglade med Rydbergselever på Australien fram till 1942. VK II hindrade fortsatt utbildning som dock återupptogs sedan Stiftelsen köpt toppsegelskonare *Sunbeam*. Redan 1952 såldes hon dock och i stället gjordes en överenskommelse med Chefen för marinen att få bedriva utbildning på Flottans skonerter. Redan 1953 gjordes den första vinterexpeditionen med *Falken*. Det föll så väl ut att det fortsatte 1953–54 och 1954–55 med både *Gladan* och *Falken*. Med på denna seglade fyra idag närvarande Gastar! De firar i dagarna 60-årsminnet av hemkomsten till Göteborg. Vilka gastar!

Utan eget skolfartyg sökte Stiftelsen till andra i Norden och England. I Sverige fanns toppsegelskonaren *Flying Clipper* och galeasen *Shamrock*. Tidvis kunde platser också finnas på

Gladan och Falken. Numera är det främst 3m-barken *Gunilla* och skonaren *Älva* som vinterseglar liksom en av skonerterna, förutom de danska och norska skolskeppen.

1935, för 90 år sedan, bildades Vestkustens Backlag. Samma år utsågs kapten Arnold Schumburg, Besättningens grundare 1929, till befattningen som Besättningens Kapten som han innehade till 1949.

Briggen *Tre Kronor af Stockholm* tillhör inte skolskeppen men hennes framtida verksamhet intresserar oss ändå. Med ny ägare och styrelse planeras nu sommarens seglingar. Inriktningen är att ge ungdomar med sjöintresse praktik och erfarenhet.

Vi i Besättningen Rydbergsgastarna har ju till uppgift att samla före detta Rydbergselever med ändamålet att ”åstadkomma ett kamratligt samband mellan i seglande fartyg utbildade sjömän” – och det har vi i år lyckats bra med. Ett tiotal har 1. Styrman kunnat mönstra! Budskapet REKRYTERA MERA har hörsammats!

De nypåmönstrade hälsas välkomna i Besättningen.

Särskilt välkomnas våra inbjudna, Stiftelsens ordförande Tommy Adamsson med fru Eva. Välkomna är också vår förre Kapten Björn Carlgren, Hedersstyrman Åke Kindstedt, några långväga Gastar som Leif Bjurström och Sten Eriksson som alla seglade på skonerterna 1954–55. Välkomna är också vår Kaplan Bo Lindberg och våra medföljande gäster.

LOGGBOK
eller
VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2024

Skeppsrådet lämnar härmed följande verksamhetsberättelse för det gångna seglationsåret 2024-01-01– 2024-12-31

Befälet

Kapten	Sten Gattberg
1:e Styrman	Bo Johansson
2:e Styrman	Håkan Granander
3:e Styrman	Anders Rudin
Båtsman	Jan Persson
Matros	Nils Larsson
Kock	Michael Jorsback
Backlagsförman Ostkusten	Anders Isberg
Backlagsförman Sydkusten	*Vakant*
Backlagsförman Vestkusten	Ola Manhed
Tallymän	Roland Blomgren
	Torkel Spindler
Suppleant	Adrian Ström

Antal Gastar 2024-12-31

Vid verksamhetsårets utgång uppgick antalet Rydbergsgastar till:

Ostkustens Backlag	105 varav 5 ständiga Gastar
Sydkustens Backlag	17 varav 1 ständig Gast
Vestkustens Backlag	39 varav 1 ständig Gast

Under året har 4 Gastar avlidit, 2 avgått och 7 har mönstrat på.
Summa antal Gastar 161 (f. å. 160) varav 7 ständiga Gastar. Inga juniorer.

Avlidna Gastar
Sedan föregående Årsmönstring har budskap kommit att följande Gastar avlidit:

Björn Skeppström	f 1944	seglade *Lys* 1962, avled 8 september 2024
Kjell Smitterberg	f 1937	seglade *Gladan* 1954, avled 27 oktober 2024
Jan Grabellus	f 1936	seglade *Falken* 1953, avled 30 december 2022
Tom Roeck-Hansen	f 1935	seglade *Falken* 1952 avled 10 april 2025

Nymönstrade Gastar
Sju Gastar har mönstrat under 2024.

Anna Augustsén	O	*Gladan*	1990
Göran Fagerberg	O	*Gladan*	1960
Ulf Larsson	O	*Gladan*	1963
Christer Lindvall	O	*Albatross*	1960
Tom Roeck Hansen	O	*Falken*	1952 (avliden 2025)
Bertil Sjöholm	O	*Falken*	1966
Hans Thornell	O	*Falken*	1966

Befordringar
Följande Gastar som seglade 1974 eller tidigare, befordras vid Årsmönstringen 2024 till Jubelgastar:

Adrian Ström	O	*Gladan*	1973
Åke Lublin	O	*Falken*	1963
Nils Larsson	O	*Gladan*	1963
Johnny Lund	O	*Gladan*	1974

Skeppsråd
Befälet har hållit 6 protokollförda Skeppsråd:
2024-01-18 Hos 3. styrman Anders Rudin
2024-02-14 DVÖ
2024-04-17 DVÖ
2024-05-22 DVÖ, konstituerande
2024-09-19 DVÖ
2024-11-07 DVÖ

Kontakter och samråd har hållits per telefon och e-post när det varit påkallat.

Backlagsträffar
Ostkustens Backlag
2024-02-14 Per Edwin Berger berättar om *”**Min morfar, marindirektören Tore Herlin, som jag känner honom”***
2024-03-21 Hans Thornell berättar om ”Omställning! Snabb och emissionsfri kollektivtrafik på vattnet
2024-10-23 sjökapten Robert Lindstein berättar om ***” Om hur 14 indonesiska sjömän fick var sin vit Walleniusoverall***
2024-11-21 Föredrag av Båtsman Jan Persson *”**Skörbjugg havets fasa – vad har det med maffian att göra”.***

Övriga Backlag pausade.

Skeppsorder
Besättningens medlemsblad *Skeppsorder* har kommit ut med 4 nummer, med Johnny Lund som redaktör biträdd av förre redaktören Lars Bergman.

Aktiviteter
En sjömanskniv med märlspik i läderslida som präglats med ”Rydbergsgastarnas premium 2024” har tilldelats Eric Smed, Marina Läroverket, för gott sjömanskap på skonaren *Älva* av Kocken Michael Jorsback.

På Öckerö delade Jubelgastarna Ragnar Westblad och Gunnar Tholander ut premiet till Lea Schmidt Stryhn som visat prov på gott sjömanskap.

Övrigt
Besättningen tackar Befälet, Backlagsförmännen, Tallyman och inte minst redaktionen för *Skeppsorder* som under seglationsåret har bidragit till Besättningens förkovran och fortbestånd.

Kalendarium

Backlag Ost	torsdag	16 oktober (prel.)
Backlag Ost	torsdag	20 november (prel.)
Manusstopp Skeppsorder 4/2025	måndag	3 november

Rydbergsgastarnas premium 2025

ÖCKERÖ SEGLANDE GYMNASIESKOLA

Den 28 maj hade Öckerö Seglande Gymnasieskola studentlunch på församlingslokalen Nimbus.
Enligt traditionen bidrog lärare och elever med sång och tal till elever och lärare.

Eleverna har under tre år växlat mellan skolan på Öckerö och ombord på *T/ S Gunilla* som nu ligger för översyn på Öckerövarvet. Gastarna representerades av Gunnar Tholander och Kjell Loftenius som överlämnade Rydbergsgastarnas premium till Rebecca Borg med skolans motivering. " För ett brinnande intresse inom sjöfart och en smittande glädje ombord får denna elev stipendiet"

Ha de gött
Gunnar

MARINA LÄROVERKET

Nu är premien också utdelad till en välförtjänt elev på Marina Läroverket. Också här hade man valt en kvinnlig elev. Ett mycket bra val såvitt jag kan förstå. Hon har mycket erfarenhet utöver *Älva,* t.ex har hon seglat Tall Ships Race.

Den unga damen heter Nora Elinghem.

Skolans motivering:
Under dessa tre år har du funnit ditt kall att vara ute till sjöss. Blodet i dina ådror har blandats med salta stänk och du har till och

med hittat Din Sailor. Vi har sett din passion för båtlivet och vill önska dig lycka till på vidare färd med önskan om vind i seglen."

Firandet skedde ombord i *M/S Blue Charm* med mingel, musik och spontan dans. Under lunchen hölls tal av rektor och sponsorer. Jag fick också chansen. Efteråt fick jag ett kort samtal med Nora och hennes "sailor". Ett trevligt par som jag gärna ser som gäster vid ett backlag. Ett ungdomligt inslag som skulle kunna liva upp. From förhoppning kanske, men jag ställde frågan när hon hörde av sig och tackade.

Rapporterat av
Nicke

Vem var Cutty Sark?

Skeppet *Cutty Sark*, bevarad i Greenwich utanför London, är alltför välkänd för att behöva en presentation. Vad många nog inte känner till är att namnet har en spännande bakgrund och att det kommer från den skotske poeten Robert Burns.

Burns liv var kort och intensivt. Han föddes 1759 och dog 1796. Hans poesi var präglad av gammal folklig tradition, och han skrev på sin hemtrakts låglandsskotska. Det gjorde att han länge förblev okänd utanför Skottland.

Nu är det emellertid om Burns diktverk Tam O'Shanter jag skall berätta, och om häxan Nannie. Det är en historia som bygger på en gammal legend.

Diktaren berättar om bonden och drinkaren Tam O'Shanter, som rider hem på sin grå märr Maggie efter en natt av kraftigt supande tillsammans med sina skojare till kompisar. Tam är på gott humör och mer eller mindre stupfull, då han i den kalla mörka natten rider förbi kyrkan Kirk Alloway. Den flödar i ljus och ser ut att stå i lågor. På kyrkogården får han till sin förvåning se, hur en grupp trollkarlar och häxor dansar runt, upplysta av eldar. Musiken som de dansar till framställs av hin onde själv på säckpipa. horn och strängaspel.

Tam håller in hästen och stirrar i förvåning. Ty bland alla de fula häxorna finns det en ung och underskön varelse. Hennes namn är Nannie, "and she wore a cutty sark", som Burns skriver. Häxan är således endast iförd ett kort nattlinne, en kort särk. Det är vad Cutty Sark betyder.

Her cutty sark, o'Paisly harn
That while a lassie she had worn.
In longitud tho' sorely scanty
It was her best and she was vauntie
An' how Tam stood, liken ane bewitch'd
And thought his very een enriched.

Enkelt uttryckt betyder dessa diktrader, att nattlinnet var det som hon burit som barn. Det var hennes finaste, och hon ville gärna skryta mcd det, även om särken nu var på tok för kort.

Tam blir naturligtvis stående som förhäxad vid åsynen av denna halvnakna varelse. Men då hennes dans blir vildare och mer utmanande, så:

Tam tint his reason a'thegither
An' roars out "Weel done, Cutty Sark".
An' in an instant a'was dark.

Tam kan således inte hålla tyst utan skriker av upphetsning:
"Bra gjort, Cutty Sark." Och helt plötsligt blir det mörkt. Tam nyktrar till av rädslan och flyr för sitt liv till bron över floden Doon, jagad av de rasande häxorna. Han vet nämligen att häxor inte kan ta sig över rinnande vatten och att han är i säkerhet så fort han kommit över till den andra sidan.

Nannie, som är mycket snabbare än de andra, hinner emellertid ifatt hästen just som den gamla märren skall galoppera över bron. Hon får tag i stackars Maggies svans och den lossnar.

Det är därför som *Cutty Sarks* galjonsbild av Nannie har en förlängd arm, som sträcker sig efter märrens svans. Det var också så att jungmännen i skeppet brukade göra en hästsvans av utkardat tågvirke och hänga den framför Nannies utsträckta hand.

Man lät även tillverka häxans korta särk i plåt och hängde upp den i stormasten för att

utmärka skeppet, då hon låg vid kaj. Den plåten hittades 1960 och köptes in för att visas ombord i skeppet. En kopia sitter nu på plats i stormasten.

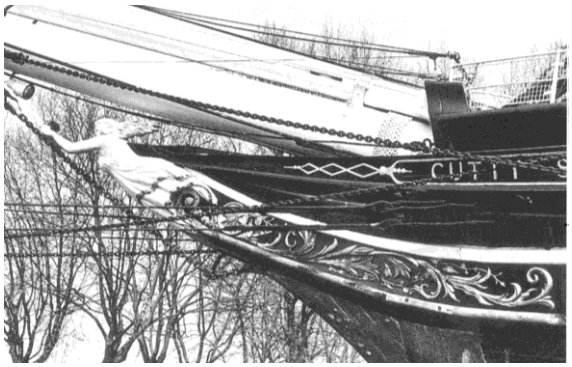

Namnet *Cutty Sark* passade verkligen skeppet, ty hon var lika kvick som häxan som jagade Tam. Få skepp var lika snabba som hon, och hon var dessutom kanske det vackraste som någonsin seglat på de sju haven.

Conny Åquist

70 år efter långseglingen

70 år efter långseglingen 1954-55 till Västindien med skonerterna *HMS GLADAN* och *HMS FALKEN* samlades några skeppskamrater i maj i Karlskrona för att fira 70 års sammanhållning, god kamratskap och avmönstring.

Åke Bohlin, Björn Carlgren, Leif Bjurström, Sten Eriksson

Sammankomsten organiserades förtjänstfullt av Åke Bohlin och inleddes med ett besök i Gamla Örlogshamnen ombord i *HMS FALKEN*, i samarbete med kk Per Ove Nilsson. Ett besök på Marinmuseum var mycket givande. Därefter hälsade vi på Rosenbom.

Leif Bjurström, Sten Eriksson, Lena Eriksson, Åke Bohlin, Sara Sjöberg, Birgitta Carlgren, Björn Carlgren

I Amiralitetskyrkan höll vi en tyst minut för skeppskamrater som ankrat och mönstrat av för gott.
På Sjöofficersmässen åt vi lunch och 70-års jubileumsmiddag.

Björn Carlgren

FLAGGAN I TOPP

September

29 Anders Idre	90	O

Oktober

5 Magnus Dimert	55	O
19 Rolf Bondesson	85	S

November

2 Robert Lindstein	70	O

ANMÄL ADRESSÄNDRING!

Glöm inte bort att meddela adressändring när Du flyttar. Befälets adress finner Du i rutan här intill.

Anmäl/uppdatera även Din e-postadress med ett mejl till anders_rudin@yahoo.com

ÅRSAVGIFT (Tidigare benämnd mönstringsavgift)

Avgiften för år 2025 är 250 kr, för juniorgastar 125 kr. Pg 5 50 66-5. Glöm ej ange ditt namn.

SKEPPSORDERS REDAKTION

Johnny Lund
Stockholmsv. 62
122 62 ENSKEDE
kkjolu@gmail.com

Lars Bergman
lars.h.bergman@gmail.com

Tryckt hos Haninge Kommuntryck

Aktuella priser i slabbkistan

Keps med brodyr	180:-
Snapsglas	90:-
Standert	160:-

Slabbkistan stängd tills vidare för inventering och uppdatering

5 50 66 -5 och skriva Din beställning på talongen. Till priset för beställda artiklar ska Du lägga 50:- för porto och emballage. Det går också bra att betala mot faktura.

Bårtäcke (blått) med Besättningens emblem finns för utlåning. Kontakta 1:e Styrman.

Aktuella uppgifter om Befälet

Kapten	Sten Gattberg sten@famgattberg.se	070-444 7382
1:e Styrman	Nils Larsson nickel@telia.com	073-962 6399
2:e Styrman	Håkan Granander hakan.granander@gmail.com	070-130 3038
3:e Styrman	Anders Rudin anders_rudin@yahoo.com	070-795 8596
Båtsman	Jan Persson drjan.persson@gmail.com	070-379 4880
Kock	Michael Jorsback mikjor@gmail.com	070-218 2260
Matros	*vakant*	

Backlagsförmän:

Ostkusten	Anders Isberg anders.t.isberg@telia.com	073-765 0320
Sydkusten	*vakant*	
Västkusten	Ola Manhed olamanhed@gmail.com	073-697 3608

Besättningens adresser

Allmän postadress	Teatergatan 3 111 48 Stockholm
e-post	info@rydbergsgastarna.se
Hemsida	www.rydbergsgastarna.se
Ekonomi, fakturor	c/o Anders Rudin Karen Blixens Gata 7 168 44 BROMMA